

ТРАНЗИЦИОНО (квазибојево) МАЧЕВАЊЕ

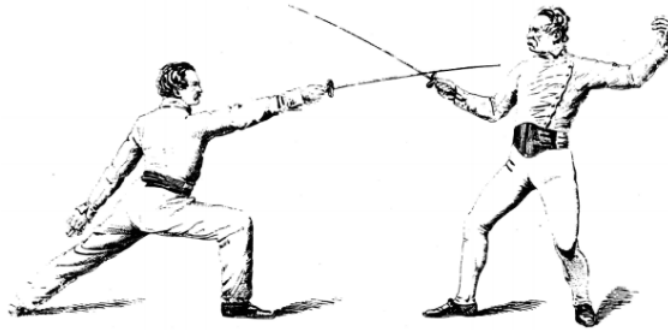
Прелазна форма мачевања која је по техници између бојевог и спортског. Ова врста мачевања се појавила у 18. веку када је мачевање почело да нестаје као бојева вештина (барут постаје доминантан у бојевој борби) и почело да се претвара у куртоазну борилачко-такмичарску игру (забаву) - борилачки спорт. **ТРАНЗИЦИОНО** мачевање је отуд хибрид (мешавина) бојеве и спортске технике – *деформисана бојева а још неразвијена спортска техника мачевања*, дакле, мачевалачка вештина **квазибојево-квазиспортског типа**.

Транзиционо мачевање свој пуни замах добија са **Домеником Анђелом** (Domenico Angelo Malevolti, 1717-1802) познатим учитељем мачевања који први мачевање дефинише не више као бојеву вештину већ као „*средство за развој здравља, равнотеже и грациозности*“ због чега „...он је на многе начине најавио крај борбе мачевима“ (Артур Вајс).

У транзиционој техници мачевања (како би ова вештина постала занимљива и динамична такмичарска игра лака за грађанско учење и извођење) се разлабављују (дерегулација) строга правила стварне бојеве борбе мачем. То значи да се мачевање као бојева вештина **деконструише**, а као куртоазна такмичарска вештина **конструише**. И док у бојевом мачевању постоје правила као: „*Погоди, али тако да не будеш погођен*“; *врх или оштрица мача током акција треба да је стално усмерен у противника; у нападу и одбрани противничково оружје треба да је везано и у константном контакту до поготка; у нападима се избегава финтирање и директан напад; у одбранама се избегава контранапад; директан напад се изводи само уз истовремену ескиважу; финтирање се изводи не оружјем него кретањем тела* итд.. у транзиционом мачевању се та правила нарушавају.

Наиме, како би мачевање било динамичније, такмичарски ефикасније, технички једноставније и спектакуларније (организују се и прва надметања пред публиком) акције се редукују по броју и врсти, хватање и држање противничковог сечива до поготка се све више замењује избегавањем контакта (кавација) и

директним нападом или финтирањем. У акцијама се врх мача почиње кретати слободније па је током одбрана све мање усмерен у противника због чега параде све више личе на савремене спортске, а тактика борбе постаје хазардна - *погоди први, макар био и сам успут случајно погођен* (отуд су обострани - „самоубилачки“, погоци постали готово правило у овој новој игри).

Покрети мачем у транзиционом мачевању - у акцијама одбране врх бодног оружја често није усмерен у нападача

Ова форма мачевања је добила додатни замах израдом заштитне опреме за главу и груди као и лакших мачева специјализованих за безбедније надметање. Мачеваоци су тада могли без страха од повреда још слободније (и ризичније) изводити своје акције.

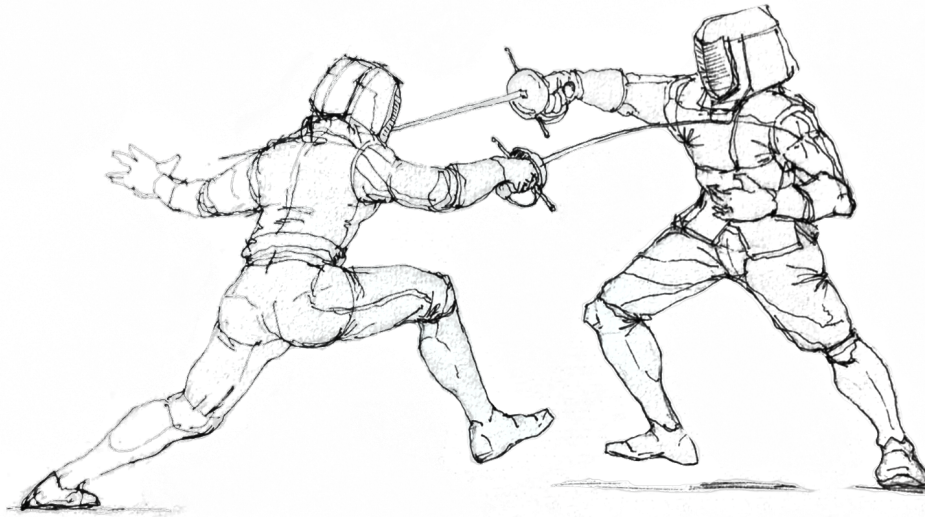
Пошто је мачевање у *транзиционој* форми због нових особина постало ризично за праву борбу у двобојима и дуелима (превелика брзина акција за последицу има тешку контролу сечива што води честим обостраним погоцима, а „...обострани погодак није пожељан ни за једну страну“ – Егертон Кастрл) крајем 18. и почетком 19. века за бојево мачевање у двобоју и дуелу се користе најчешће пиштољи, а ређе лаки мачеви за сечу као што су спадрон (лаки палаш) и сабља (повреде од обостраних сечења су ређе и мање опасне него од бода).

Савремено транзиционо („модерно класично“) мачевање

Данас је транзиционо мачевање све популарније и типично међу спортским мачеваоцима који почињу да се баве историјским мачевањем, али су још увек под утицајем навика научене технике олимпијског спортског мачевања.

Транзиционо мачевање се исто тако све присутније и у мачевалачким друштвима која се баве историјским (бојевим-класичним) мачевањем, али која због такмичарских претензија (спорт-историјско мачевање), простијих концепата за учење, увежбавање, динамичнија такмичења и инстинктивније (лакше) извођење борби одступају од изворних бојевих техника уносећи у њих елементе технике спортског мачевања (директан напад, финте, мачевање без опозиционирања и промена моциона шаке итд.). На тај начин се заправо добија спортско мачевање спортском техником (спортско мачевање) само са историјским мачевима тј. мачевање које искусни мачеваоци прошлости у правој борби не би употребљавали никад јер је сувише хазардно и опасно по све актере због учесталих обостраних погодака. С тим у вези Џорџ Силвер 1599. године пише: „Двојица капетана из Саутхемптона су се тако посвађала да су извадили рапире и јурнули један на другог - наболи се истовремено и погинули. Најбоља заштита од овог (stocato) је да један мачевалац каже другом »боди ако смеш«, а други му одговори »ти боди ако смеш са твојим животом...« Ова двојица лукавих господина тако стоје дуго јер кад су противници вешти они никад не крећу истовремено пошто стара изрека *Лепо и удобно је спавати у целој кожи.*”

У транзиционом мачевању се у почетку користио само бодни мач - мали дворски мач - „шпада“ (од којег ће настати спортски флорет), а касније спадрон и сабља.

На примеру **сабље** се најбоље може видети трансформација бојеве технике мачевања у транзициону. Сабља је, наиме, изворно коњичко оружје које је формом (закривљено сечиво) специјализовано намењено за сечу **у кретању** (пролазу) за разлику од рапира и шпаче који се користе за бод или сечење из места **покретом** (испад или искорак). Стога када је класични сабљаш сишао са коња да води борбу на тлу он се другачије кретао од пешадинца са рапиром или шпадом. То кретање се састојало од споријег или бржег *природног корачања*, па чак и полутрка, а како би извео напад, одбрану и узврат кроз успутни пролаз без застајања и заустављања. У тој форми мачевања се акције изводе везано (континуирано), дакле, музичким речником казано – „легато“. Насупрот томе рапириста и шпадиста - јер поготке наносе убодима или сечењем из получучећег става са неприродно искошеним торзом уз издвојене (испрекидане-дисконтинуиране) *покрете* из места (испад-став, искорак-став, корак папред-корак назад, двокорак-испад...), акције изводе музичким речником казано – „стакато“.

Но, како у другој половини 19. века коњичка борба престаје да буде актуелна па сабљаша постају пешадинци они преузимају мачевалачки став и кретање који су били владајући за тадашње мачевање на тлу - *транзиционо мачевање* (полубојево-полуспортско) рапиром и шпадом (флоретом).

Тиме се сабља почиње користити на „стакато“ начин тј. *покретом* из места (испад-став, корак-напред, корак-назад, блок-узврат-испад, став...) али и такмичарски (сечиво постаје лакше и све равније претварајући се на крају у спадрон са равним сечивом савремене спортске сабље), а што је све потпуно опречно како конструкцији бојеве сабље тако и изворној тактици и техници њене употребе.

Отуд је данас најраширеније мачевање бојевом сабљом **транзиционо** и оно личи на савремено спортско мачевање спортском сабљом само уз употребу бојеве сабље, а што делује незграпно, статично и неприродно у односу на изворну бојеву форму борбе сабљом у којој мачеваоци своје акције изводе као да плешу и „плове“ по простору.

Школа мачевања „Свети Ђорђе“
Александар Станковић
<http://www.macevanje.org>

